

Len pre informáciu – nie je oficiálnym dokumentom.

Desať rokov skúšok a dnešok príležitostí

*Pan Ki-mun **

Svet v súčasnosti čelí neľahkým výzvam. Medzi občanmi a lídrami panuje obrovská nedôvera. Extrémisti nútia ľudí rozdeľovať na „my“ a „oni“. Zem nás zalieva stúpajúcou hladinou mora a rekordnými horúčavami. Stotridsať miliónov ľudí akútne potrebuje pomoc na záchranu svojho života, z toho desiatky miliónov detí a mladí ľudia. Naša budúca generácia je už teraz v ohrození.

Aj po desiatich rokoch v úrade som presvedčený, že sme schopní ukončiť vojnu, chudobu a prenasledovanie, uzavrieť priepasť medzi bohatými a chudobnými a umožniť ľuďom uplatňovať svoje práva. Vďaka 17 Cieľom udržateľného rozvoja tu máme nový plán pre lepšiu budúcnosť. Parížsky Dohovor o klimatických zmenách nám pomôže bojovať proti tak typickej výzve dnešného sveta – klimatickým zmenám.

Tieto úspechy však ohrozujú vážne bezpečnostné hrozby. Ozbrojené konflikty sú čoraz zdlhavejšie a zložitejšie. Vládne zlyhania destabilizovali mnohé spoločnosti. Radikalizácia ohrozuje súdržnosť v spoločnosti, čo je presne výsledok, o ktorý sa násilní extrémisti snažia. V Jemene, Líbyi, Iraku, Afganistane, Saheli či v oblasti jazera Čad sme svedkami tragických dôsledkov a brutálnych prejavov extrémizmu. Konflikt v Sýrii si vyžiadal najvyšší počet obetí a naďalej masívne rozširuje nestabilitu. Sýrska vláda naďalej používa barelové bomby a vplyvní mecenáši neprestajne živia vojenskú mašinériu. Pôvodcovia surových zločinov, akým bol napríklad nedávny útok na humanitárny konvoj OSN a Sýrskeho arabského Červeného polmesiaca, musia byť vzatí na zodpovednosť. Naďalej vyvíjam tlak na vplyvných politikov, aby začali rokovania o už dlho odsúvanej politickej zmene. Budúcnosť Sýrie by nemala závisieť len od osudu jedného človeka.

Lídri až príliš často prepisujú ústavy, manipulujú voľby, väznia svojich kritikov či podnikajú iné zúfalé kroky, aby si udržali moc. Lídri musia pochopiť, že zastávať úrad znamená mať dôveru ľudí - nie mať úrad v osobnom vlastníctve.

Nedávno prijatá newyorská deklarácia pre utečencov a migrantov nám môže pomôcť lepšie riešiť najväčšie nútené presuny ľudí od druhej svetovej vojny. Utečenci a migranti príliš často čelia nenávisti, najmä moslimovia. Svet sa musí postaviť proti politickým lídrom a kandidátom, ktorí nás vedú do temnoty a nebezpečným politickým kalkuláciám, ktoré tvrdia, že hlasy znásobíme rozdeľovaním ľudí a znásobovaním strachu.

Keď spätne zhodnotím svojich desať rokov v pozícii generálneho tajomníka OSN, môžem povedať, že som hrdý na vznik organizácie Ženy OSN. Stala sa odhodlanou zástankyňou rodovej rovnosti a posilňovania postavenia žien, s cieľom dosiahnuť svet rovnosti príležitostí pre ženy aj mužov. Som hrdý na to, že sa môžem nazvať feministom. Potrebujeme však urobiť ešte oveľa viac, aby sa nám podarilo ukončiť hlboko zakorenenú diskrimináciu a dlhotrvajúce násilie voči ženám a zlepšiť ich účasť v rozhodovacích procesoch. Rovnako silne som obhajoval práva všetkých ľudí bez ohľadu na ich etnický pôvod, náboženstvo alebo sexuálnu orientáciu či slobody občianskej spoločnosti a nezávislých médií, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu.

Ďalší pokrok si bude vyžadovať viac solidarity, ďalšie posilňovanie mierových operácií a prispôsobenie OSN výzvam 21. storočia. Členské štáty sa ešte stále nedohodli na programe reformy Bezpečnostnej rady, čo ohrozuje efektívnosť jej práce a oprávnenosť jej existencie. Často som videl ako dobré nápady a návrhy majúce širokú podporu zostali počas hľadania konsenzu zablokované v Rade, Valnom zhromaždení či iných orgánoch. Nemali by sme si mýliť konsenzus s jednomyseľným hlasovaním. V opačnom prípade hrozí, že pár krajín alebo dokonca len jedna dostane neprimeranú moc, kvôli ktorej sa svet stáva v dôležitých otázkach rukojemníkom.

Za posledných desať rokov som navštívil takmer všetky členské štáty OSN. Viac ako vládne budovy či významné pamätihodnosti som si všimal pozoruhodnú moc ľudí. Dokonalý svet je možno ešte ďaleko. Ale cesta k lepšiemu, bezpečnejšiemu a spravodlivejšiemu svetu je v každom z nás. Už desať rokov viem, že ak budeme pracovať spolu a jednotne, tak ten lepší svet dosiahneme.

**Autor je generálnym tajomníkom OSN.*

* * * * *